Якщо зерно пшеничне, упавши
в землю, не вмре, то зостається самотою.
А якщо вмре, то багато плоду приносить.
Іоан, XII, [24].

Хліборобством смерть забавлялась
Навесні, зерно пшеничне вона в землю посіяла.
Але іншу, ніж орач, маючи мету,
йшла із тим своїм знаряддям.

Орач засіває, аби мати пожиток;
Смерть же, кладучи свій умисл на те,
Аби сила зерна, вмерши, не ожила,
камінь на нього вложила.

І, певне, досягла б вона того,
Що зерно зійшло б хіба що в судний день;
Коли б звитяжець смерті ревно
тому злу не запобіг.

Щоправда, природа зерну в тім сприяла,
Аби швидко воно зійшло, гноєм його обсипала.
Господи, він уже смердить; бо вже четвертий
день, як Лазаря поховано.

Та воскресінню ніщо не допомагало,
Навіть те угноєння, воно ще більш [зерно] псувало;
Коли б не додали вологи
ті сльози Христові.

Кажуть, що коли народилася Мінерва, то Юпітер
Дозволив випасти на Родосі золотому дощу.

Коли народилася богиня мудрості,
Дощ золотий на Родосі випав з високості:
Коли ж воскресав Лазар, то випав дощ,
дорожчий від золота.

Випав дощ цілющий, і живою водою
Випала роса, одволоджуючи колос.
"Дай, о небо, вологи" — були колись молитви,
нині вони сповнились.

Не один міг бути мертвий за часів Лазаря;
Чому ж тоді іншим життя не даровано?
Чому їх одволожити не були готові
сльози Христові?

Марія сестра у Лазаря була.
Вона, матері божої ім’я носячи,
Відразу померлому випросила здоров’я,
сміливо я це мовлю.

Во ім’я матері не міг він відмовити,
Життя за життя одразу зволив він дарувати.
Побачивши Марію, що ревно плакала,
сам він сльози пролив.

Звелів він розв’язати з повойника зв’язаного.
Звелів він розв’язати — о провидіння! — того,
Кого зв’яже мати із вдячним поглядом
своїм омофором.

Зв’язаним себе мати ані в путах бути
Не гоже тому, хто
І розв’язувати і в’язати з часом
владу одержить.

То чому ж Лазар був зв’язаний? Мабуть, тому,
Аби показав світові всьому,
Що із зерна він зріс у снопик, який у жнива
в’язаний бува.

Зерно пшеничне смерть погребла,
А життя в снопик його розмножило.
Щасливе є ти, зерно, ти не зазнаєш шкоди,
маєш ти всі вигоди.

Он над тобою сонце правди світить,
А водночас і дощ з очей його пада.
Сонце зігріва, а дощ одволожує
тебе водночас.

Ти вийдеш із землі, але станеться так,
Що як тільки твій колос на світ з’явиться,
Вороги зараз же схочуть тебе поглинути,
бо, щоб ти жило, не хочуть.

Ти, зерно, на світі є, ніби при дорозі,
Потоптати тебе все звертають ноги.
І такі, що схочуть тебе подзьобати,
знайдуться птахи.

Ти наткнешся, до того ж, наче на скелю,
На кам’янисті серця затверділі,
В яких не знайдеш, мов тої вологи,
щирої любові.

Переслідувань наостанок терни
Душитимуть тебе, і ти знесеш їх стійко.
А що на все це наразиш себе ти,
то господь оплакує тебе.

Він бо не оплакував мертвого;
Але, що мав воскресити тебе на зло світу сього
І переслідування, то плакав він при тобі,
як лежав ти в гробі.

Смерть — найсуворіший переслідувач людей;
Вона не зціляє нас, а калічить.
Бачивши Ісуса, що плакав статечно,
але не надмірно,

Мала вона таку надію, але марну,
Що скупість отої сльози господньої многосильної
Померлого зерна не здолає
зволожити зовсім.

Особливо ж тому, що s досвіду вона знає,
Ніщо не сохне швидше од сліз,
Що швидше сльоза висихає, ніж від сонця роса
в погожу годину.

Сподівалась при тому вона й на те, що скелею,
Щоб задушити зернятко, не малою
Вона привалила могилу, аби не дало воно плоду,
та не так сталось.

Як ото кажуть, крапля точить камінь,
Нині пізнаєте це в дійсності.
Відкласти камінь Христос наказує,
і сльоза йому навертається.

Отож той камінь ніби видовбано
Сльозою Христовою, коли його відкладено.
А колос відразу сходить крізь видовбану діру
і плід родить.

Мала та крапля, та пропікає вона гроби
І висихає не раніш, як мертві оживуть
І, мов зерно, колос до оборога,
підуть до бога.

Чає доводить до зрілості ніжні пагінці
І перетворює в щедрий урожай те, що було травою.

Зерно спершу зелом пробивається, а в колосся
Потім виростає, маючи вологу із роси,
І наше зерно при сльозах господнім словом
стало колосом.

Часто зраджує надії господаря безплідна нива.
Овідій.

Не завжди нива в орача квітне,
Часто вона з урожаєм сподіваним бариться,
Часто зраджує надії орача,
плід ганьбить.

Але тут нива із зерном Лазаревим
Щедро родиться новим урожаєм.
Засіяне зерно плід божої слави
дасть не малий.

Чи не казав я тобі, що коли ти увіруєш,
то побачиш славу божу.
Іоан, XI, [40].

Завжди на чужій ниві щедріші сходи.
Овідій.

Врожайніший плід бути ніде не може,
Як там, де слава твоя, боже,
Росте, і своє умноження бере,
урожайне в тій же мірі.

Урожайне Лазаря зерно, бо воно переважає
І те насіння, яке родить що тридцять,
І що шістдесят, і що сто приносить,
коли славу голосить,

А славу божу, котрої бог не дає
Нікому. Богові самому стає в пригоді
Плід Лазарів; бог сам ним милується,
коли він подав голос.

Хвороба ця є не на смерть, а на славу божу,
аби тільки прославився син божий через неї.
Іоан, XI, [4].

О, коли б ти, заздрісна смерте, знала,
Що постати мала із зерна така слава,
Глибше рила б ти землю, щоб воно в ній пропало,
а не [з неї] встало.

Та вже твій гострий леміш притуплюється,
Зерна посіяного він аж ніяк не зачепить.
Уже він спрацювався, уже притупився,
бо зносився.

Гине гачкуватий леміш від постійного орання.
Овідій,

Де ж жало твоє, смерте?
I Кор., XV, [55].

Розбите жало об камінь Христовий,
Тому не боїться Лазар твого удару.
Ти посіяла зерно, але твоя коса
не зачепила колоса.

Тут бо наткнулась ти на камінь такий твердий,
Що ламаються об нього й пекельні списи.
Перед тим каменем каміння крушиться,
податися мусить.

"Здійміте з гробу камінь, — камінь співає, —
Із вашої праці ніхто не насміється,
Як із Сізіфа, котрий надто шаленно
рушав каміння.

"Здійміте камінь", — наказує нині
Камінь, з якого вода жива плине,
Та, що одволоджує зерно, життєдайніша,
аніж Мойсеева.

Десять тисяч червоних подорожній
Дав один за ковток води; та марними
Зостались його надії, не врятувався він од загину,
помер від спраги.

Щасливіший ти, Лазарю, стократ,
Коли тебе господь без плати поїть охоче,
Ти із мертвих встаєш, (не прагнеш, як вони),
сльозою напоєний.

Ми прагнемо твоєї, Лазарю, підмоги,
Сльозою Христовою покропи наші немочі.
Зведись із лона Авраамового,
як із трону свойого.

А, омочивши палець у сльозах господніх,
Згаси в нас гріховний пал; тобі ж бо дано
Ту воду, щоб покропив ти, з надією,
нашу спраглу душу.

Зерно-Лазарю, годуй голодних,
А джерелом тим напувай спраглих;
Ми не будемо терпіти голод і спрагу,
як той вигаданий Тантал.

Намагаючись вхопити яблука, що тікають геть,
Стоїть посеред води спраглий Тантал.

"Сльози Христові" — так дехто вино
Сміє називати, та з правдою розминається.
Святе із земним змішують такі,
але помиляються цілком.

Сльозою Христовою вино навіть старе
Не смію я називати, як нині узвичаєно.
Скорше вже сльози господні вином називати
пристойно і богобоязливо.

Сльози Христові дужче серце наше,
Аніж вина старого чаші,
Веселять. Бо коли ми ними підкріпляємось,
то не зомліваємо.

Ними, Лазарю, напій нашу душу,
А молитвами нагодуй, як зерном. Так надіюсь я,
Що (хоч і мертва), підкріплена тим харчем,
вона воскресне.

Зерно пшеничне — тебе, Лазарю, — земля колись мала,
Та тепер вона вже голодною стала.
У небесну стодолу взято тебе, пшенице,
божою правицею.

Проте молитвами годуєш ти й землю.
Годуєш ти люд, що волає до тебе.
А хто ж тебе більше, ніж той, завше просить,
що ім’я [твоє] носить?

Лазар Лазаря завше прославляє,
Хвалу до тебе особливо промовляє.
Лазар, котрому ти власне свою владу довірив,
вірному звірив.

Хто ж той Лазар? Не хто інший, як той,
Що втілює ягняти мило
В собі невинність. Той, що носить митру
і усмиряє підступність хитру.

Той, чий "Меч духовний" над ту
Бритву гостріший Акцієву,
Котрою той краяв (розмахуючи наосліп)
камінь, як ріпу.

Серця кам’яні воістину проймає
Той меч; тікає від нього геть
Ворог душі. Бо його разить він безжально
на тій світа дорозі.

Обачний подорожній оперізується мечем.

Це той, хто, мов другий Ахілл,
Не жадає од своїх "Труб" тієї послуги,

Щоб вони славу йому голосили, а лише ними
співає на землі.

Не нам, господи, не нам, а йменню своєму дай славу.
Псал., CXIII, [9].

Це той, чий "Аполлон", коли він співає,
Неминуче груди [серця] поганські вражає,
Чия "Лютня" грає солодше,
аніж лютня Аріона.

Це той, хто, боронячи православну віру,
Створив "Істину" і "Міру".
Хто видав книги "Смерті" і "Життя"
земному світу.

Це той, хто вічній панні звив "Вінець",
Панні, котру пошлюбив вічний наречений.
Тому його теж чекає, можу я сміло віщувати,
вічна радість.

Хто ж той Лазар? Не хто інший, як
Ти, Барановичу, ти ж бо саме такий.
Лазарем єси, але на розум не убогий,
маєш золоті роги.

Пише секретар господній і улюбленець, [Апок., 5]
Що вже достойний став небесний агнець
Розкрити книги, а на них печаті,
гідні пам’яті.

Агнець той, який розкриває книги на небі,
Той же поставив тебе,

Барановича, щоб ти займався тими
дарами на землі.

Ти розкриваєш книги, коли видаєш їх;
А коли тлумачиш важкі слова,
Ти ніби знімаєш печаті, їй-право,
така у тебе слава.

Люд голодний своєю живиш ти наукою,
І це не буває для тебе обтяжливо;
Ти завжди засіваєш ніби зерна пшеничні
слова спасенні.

А що день у день займаєшся цим, то до стогу
Твого, який ти наготував богу,
Доречно ото і зерно Лазаря
тобі надається.

Зерно щедротне стало плодом божої слави,
Виросло воно нині в чималий колос,
Сльозою Христовою, ніби дощем, скроплене
і оживлене.

Зерно ми приносимо Твоїй Святобливості,
Ще й таке, що у своїй щедротності
Усі переважає живності світу,
добірне зерно.

Зволь же прийняти його од нас ласкаво,
Просимо покірно. Бо ти ж звик справді
Не тільки словом божим, але й земною
кормити милостинею.

Засій в нас щедрою рукою звичні свої
Милості, засій ласки свої,
А з нашої покірності завжди збирай
плід вдячності.

Святобливості Вашої нашого вельми
милостивого пана, пастиря, отця,
патрона і добродія
підніжки.

Товариство друкарського
мистецтва.

Нічна праця Іоана Величковського.